

Волкова Н. І.

канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Рудик М. В.

здобувач вищої освіти
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Вступ. Впродовж останніх років розвитку України як самостійної та незалежної держави важливим фактором у її прогресі була економіка. Серед усіх факторів, які підтримували економічний процес, багатогранно була обговорювана грошово-кредитна політика. Обговорення були небезпідставними, тому що грошово-кредитна політика є одним із ключових інструментів управління економікою країни у контексті загальноекономічної політики України. Саме ця сфера сприяє стабільності фінансово-економічної системи, розвитку підприємництва та економічному зростанню. Дослідження місця та ролі грошово-кредитної політики в загальноекономічній стратегії України є актуальним завданням, оскільки від її ефективності залежить стабільність фінансової системи та соціально-економічний прогрес країни.

Мета роботи – визначити місце та роль грошово-кредитної політики в загальноекономічній політиці України.

Основна частина. Сьогодні існує велика кількість визначень, які стосуються опису грошово-кредитної політики, і в кожному висловлюванні описується певна частка правди, яка характеризує цей термін по-своєму, хоча ці твердження певною мірою схожі між собою. В Україні існує єдине визначення цього поняття, яке прописане у Законі України «Про Національний банк України». «Грошово-кредитна політика – комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення цінової стабільності шляхом використання інструментів грошово-кредитної політики» [1].

Грошово-кредитна політика як один із ключових інструментів державного впливу на економіку завжди відігравала важливу роль у забезпеченні розширеного відтворення та нормального перебігу господарських процесів.

Один із ключових аспектів грошово-кредитної політики полягає у її впливі на грошовий обіг та грошові системи, які, з одного боку, визначають стан монетарної сфери, а з іншого, – є центральними ланками їх передавальних механізмів впливу на економічні процеси. Стабільність грошової одиниці є основою для забезпечення макроекономічної стабільності та безінфляційного економічного зростання.

Це досягалося через складні механізми функціонування фінансових ринків, динаміку процентних ставок, інфляції та валютного курсу, а також за допомогою платіжних технологій та банківських кредитних вкладень у бізнес. Грошово-кредитна політика в умовах фінансово-економічних криз різних масштабів завжди виступала важливим інструментом впливу на реальний сектор економіки через монетарну сферу, що робило її фундаментом антикризової архітектури в межах відповідної державної економічної політики [2].

Отже, розподіл грошово-кредитної політики може розглядатися як засіб теоретичного аналізу, але лише комплексний підхід у практичному застосуванні дає змогу досягати поставлених цілей.

Часто поняття грошово-кредитної політики ототожнюють із поняттям монетарної політики, що є не доцільним, адже під час порівняння цих двох на перший погляд однакових понять скорочується зміст грошово-кредитної політики та акценту на зміні кількісних параметрів грошової маси.

Грошово-кредитна політика зазвичай розглядається в її взаємодії з іншими факторами державного впливу на економічні процеси, до яких можна віднести: кон'юнктурну політику, політику конкуренції, соціальну політику, структурну політику. В більшості випадків це саме кон'юнктурна політика тому, що ця політика має важливе місце у межах державної економічної політики, яка реалізується через вплив держави на ринкову кон'юнктуру та співвідношення попиту і пропозиції. Основними чинниками цієї політики є: фіскальна політика, грошово-кредитна політика та політика прямого впливу, що є головним фактором для взаємної співпраці.

Навіть попри ці фактори головною проблемою під час визначення ролі грошово-кредитної політики є її взаємодія з фіскальною політикою. Оскільки механізми їх впровадження використовують абсолютно різні стратегії впливу на грошову масу, грошово-кредитна політика переважно базується на зміні обсягів параметрів грошової маси, що відповідно впливає на мотивацію суб'єктів господарювання [3]. Головною характеристикою фіскально-бюджетної політики є те, що обсяги грошової пропозиції залишаються незмінними, а лише перерозподіляються за напрямками, які сприяють зростанню ефективного попиту.

Порівняно з заходами грошово-кредитної політики, заходи фіскально-бюджетної використовуються для стримування інфляції шляхом обмеження платоспроможного попиту, що може призвести до скорочення виробництва та доходу. До того ж антиінфляційні заходи фіскально-бюджетної політики можуть призвести до дефіциту інвестицій через ефект витіснення. Але зазвичай у більшості випадків уряд віддає перевагу фіскально-бюджетній політиці, яку він повністю контролює, що може призвести до витікання грошей з механізмів економічного зростання. Урядам доводиться приділяти більше уваги іноземним інвестиціям, які можуть без конкуренції проникати у всі сфери економіки.

Отже, грошово-кредитна політика завдяки своїм потенційним можливостям може бути дуже ефективною. Однак відсутність можливостей у владних органів визначати і контролювати монетарну сферу у багатьох випадках змушує використовувати більш контрольований інструментарій регулювання економіки.

Висновки. За даними дослідження стверджуємо, що грошово-кредитна політика у сучасних умовах відійшла від чіткої концептуальної лінії і надає перевагу можливості досягнення конкретних цільових орієнтирів, пов'язаних із завданнями, які мають бути виконані на певному етапі її реалізації. Це призводить до відсутності єдиних поглядів в економічній теорії щодо ролі та місця грошово-кредитної політики. Практична реалізація монетарної політики буде предметом нашого подальшого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України: Закон України від 19.10.2021 р. № 1811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення 19.04.2024).
2. Дзюблюк О. В. Зростання ролі грошово-кредитної політики у регулюванні економічних процесів в умовах пандемічної кризи. *Банківська справа*. 2021. № 1. С. 3–26.
3. Ковальова Т. М. Складові фінансово-економічної політики держави. *Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства. Сучасний дискурс*. Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (1 липня 2022 р., м. Вінниця). Вінниця, 2022. С. 78.

Юрчишена Л. В.

канд. екон. наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Сивак Р. Ю.

магістрант (здобувач вищої освіти)
ОП «Цифрові фінанси»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ РОБОЧОГО КАПІТАЛУ

Вступ. У сучасному світі питання фінансування робочого капіталу стає все більш актуальним у контексті бізнесу та економіки. Робочий капітал визначає ефективність функціонування підприємств – від їх здатності забезпечити потрібні ресурси для повсякденних операцій до успішності їх діяльності.

Мета роботи. Метою цієї тези є проведення комплексного аналізу джерел фінансування робочого капіталу з метою виявлення їх впливу на фінансову стабільність та ефективність функціонування підприємств. Вона спрямована на розкриття сутності різних джерел фінансування, їх переваг та обмежень у контексті забезпечення ліквідності та оптимізації робочого капіталу.